

ivn natuur
educatie

Groene Opkikker



Algemene informatie

IVN – Instituut voor Natuur, Educatie en Duurzaamheid

IVN is een landelijke organisatie met ±180 plaatselijke afdelingen.

Het doel van het IVN is de betrokkenheid van mensen bij de natuur en milieu het vergroten, gericht op een duurzame samenleving.

Een middel om dit te bereiken is natuur, milieueducatie en duurzaamheid.

Voor Woerden en omgeving zet een groot aantal vrijwilligers zich daarvoor in door bijvoorbeeld wandelingen en presentaties te organiseren.

Wilt u dit werk steunen, wordt dan donateur voor € 20,00 per kalenderjaar. U ontvangt onze 'Groene Opkikker' 3 maal per jaar.

Wilt u meehelpen, staat het lidmaatschap open voor € 24,00 per jaar. U ontvangt onze 'Groene Opkikker' 3 maal per jaar. En het landelijk blad Mens en Natuur van het IVN

Als je jonger bent dan 18 jaar kan je lid worden van de Jeugdgroep. Je betaalt € 15,00 per jaar en ontvangt onze 'Groene Opkikker' 3 maal per jaar.

Voor meer informatie ivnsecretariaat.woerden@gmail.com of

www.ivn.nl/woerden of onze Facebookpagina

±

Verdere gegevens treft u op de laatste pagina aan.

Colofon

Groene Opkikker

Digitale informatie
Afd. IVN-Woerden en
omgeving.

No. 2021 – 1

Redactie

Joke van Aarst-Volkers
Janny Kruitbosch-Vulpen
Wout Nagel
Vivian van Deel

De redactie verandert soms iets
in uw tekst met als doel meer
leesplezier.

Redactieadres

v. Hogendorplan 7
3445 CG Woerden
Tel. 0348 41 57 88

E-mailadres

javolkers66@gmail.com
janny51.kruitbosch@gmail.com
w.nagel@gmail.com
vivian_boers@hotmail.com

Foto's

Gemaakt door de redactie,
tenzij anders vermeld.

Kopij vóór 1 juni 2021



□ Inhoudsopgave

1 Foto

1 Adri de Groot

4 Redactie

4 Een bomvolle Groene Opkikker

4 Nieuwe leden

4 Landelijke leden en jeugdleden

5 Bestuur

5 Vanuit het bestuur

5 Contributies en donaties 2021

6 Agenda

6 Een prachtige ontmoetingsplek

8 Agenda

8 Excursies/activiteiten komend half jaar

8 Nieuws uit de omgeving en IVN-land

8 Otter na 40 jaar terug

8 Aanpak zwerfafval

8 Online leren over de natuur

8 Kijktip

8 Gratis Beleef de Natuur-kalender

9 Leer de vogels kennen met Aquarel

9 Vlaamse gaai

10 Van leden en donateurs

10 Beleef de natuur

11 Eenbes

12 De Gele Kamille

14 Twee lintjes

16 Landschapsbeheer

16 Wilgen knotten

17 Plantenwerkgroep

17 Genieten van al wat groeit en bloeit

18 Buiten moet je zijn

18 Jeugdnatuurgroepen

18 Buitenbanjers/Plus november 2020 t/m februari 2021

21 Column

21 Ik ga er op in

24 Voor u gelezen

24 Halsbandparkiet rukt op

25 Sneeuwkllokjes

27 Vogelkijkgroep

27 Groot onderhoud Natuurplas

28 Gemeente Woerden

28 Omgevingsplan

30 Om te onthouden

30 Handige websites

32 NatuurNetNieuws/Junior

31 Egel

31 Roerdomp

34 Organisatie

34 Bestuur

34 Coördinatoren van de werkgroepen

34 Leden/donateurs



Redactie

Een bomvolle Groene Opkikker

Dankzij verschillende leden is deze eerste Groene Opkikker van het nieuwe jaar weer rijkelijk gevuld. Als redactie hebben we weer volledig online gewerkt, waaronder via Whatsapp vergaderen. Fijn dat we elkaar op die manier weer konden spreken én zien. Zoals de kop al aangeeft, hebben we ook dit keer weer een bomvolle editie samengesteld.

In de inhoudsopgave is alvast een blik te werpen op alle artikelen, maar we lichten er graag een uit. Joke Vesseur had voor de vorige editie al een mooi stuk geschreven over al wat groeit en bloeit in Corona tijd. Helaas is deze door onze fout niet in de vorige editie terecht gekomen, waarvoor excuses. Verderop (onder 'voor u gelezen') is nog meer te lezen van/over Joke.

Wij hebben de gemeente benaderd i.v.m. het lokale bermbeheer. In deze editie staat een uitgebreid artikel, uiteraard met een voetnoot van onze voorzitter, de beste bermbeheerder van Nederland.

Naast de bijdrage van de plantenwerkgroep zijn ook bijdragen van andere werkgroepen terug te vinden. Gelukkig zijn de leden nog lekker bezig in de natuur, ondanks alle Corona beperkingen.

Graag willen we ook aandacht vragen voor een oproep van Arwin den Boer, coördinator van de Vogelkijkgroep. Arwin heeft aangegeven het stokje als coördinator graag over te dragen. Ben je geïnteresseerd of wil je er meer over weten? Neem dan contact op met Arwin via arwin.den.boer@gmail.com.

Veel leesplezier gewenst en voor de tweede Groene Opkikker van 2021 zien we ieders bijdrage voor 1 juni graag verschijnen.

Nieuwe leden

Landelijke leden:

Mw. S. Thole
Dhr. G. van Kempen
Mw. T. van Dijk

Leden

Mw. C.J. Koopman
Mw. I. van der Vliet

Jeugdleden:

Ina van Okkersen
Sien Dix



Bestuur

Bestuur in Coronatijd

In de laatste paar maanden van 2020 hebben we als Bestuur nog wel vergaderd, zij het anders dan anders. 11 december hebben we de laatste vergadering van 2020 gehad en nu staat alles even stil, want InBredius is dicht en samen iets voorbereiden, lukt ook niet met anderhalve meter afstand naar één beeldscherm kijken.



De eerste bestuursvergadering van januari kon niet doorgaan, maar als we weer wat meer kunnen doen, pakken we onmiddellijk de draad weer op.

Het beleidsplan is afgerond op hoofdlijnen. De coördinatoren kunnen vervolgens hun punten inbrengen en daarna kan het geïmplementeerd worden.

Ook zijn de werkgroep verslagen verzameld voor het jaarverslag van 2020.

De coördinatorenvergadering van februari a.s. wordt uitgesteld en de A.L.V. van 18 maart a.s.

zal mogelijk ook (nog) niet kunnen doorgaan.

We zullen in ieder geval melden wanneer één en ander wel doorgaat. We hopen dat u goed door deze Coronacrisis heen komt en dat we elkaar weer ergens in het voorjaar kunnen ontmoeten.

We hopen snel te kunnen beginnen met het inrichten van het jubileumjaar.

Er zijn al wat ideeën geopperd, maar er is behoefte aan meer suggesties en bij de uitvoering van de plannen hebben we ook meer menskracht nodig.

Als u een bijdrage aan de feestvreugde wilt geven, neem dan contact op met één van de bestuursleden of stuur een mail naar: ivnsecretariaat.woerden@gmail.com

Gerrie Epping

Contributies en donaties 2021

Ook in 2021 hopen we als IVN Woerden, ondanks de corona, weer allerlei activiteiten te organiseren.

Inmiddels heeft een aantal leden en donateurs hun contributie of donatie voor 2021 al betaald, waarvoor dank. Wel het vriendelijk verzoek om te controleren of u (zie hieronder) het juiste bedrag heeft overgemaakt.

Voor zover nog niet gedaan, bij deze een herinnering om dat alsnog te doen.

Tijdens de Algemene Vergadering 2020 zijn de volgende contributie en donatiebedragen voor het jaar 2021 vastgesteld:

- Leden € 24,00.
- Donateurs € 20,00 (minimaal)
- Jeugdleden € 15,00

U kunt het voor uw van toepassing zijnde bedrag overmaken op onze Triodos bankrekening NL87 TRIO 0390 4674 13 ten name van IVN Woerden.

Wilt u, om misverstanden te voorkomen, de naam van het (jeugd)lid/donateur vermelden

Bij voorbaat dank,
Namens het bestuur,
Peter Mouthaan (administrateur)



Agenda

Maart 2021

13 maart
Landschapsbeheer, onderhoud om 8.30 uur
Landgoed Bredius

Wegens corona is niet altijd duidelijk of de activiteiten kunnen doorgaan. Informatie inwinnen bij de coördinator wordt dan ook aanbevolen.

Een prachtige ontmoetingsplek voor jong en oud midden in de natuur!



Creatieve middag Brandnetelsoep koken Gezellige zondagmiddag Oogstfeest

In de vorige Groene Opkikker zag ik een stukje staan over de functie van InBredius, maar ik wil hier graag een aanvulling op geven.

De Stichting InBredius zorgt ervoor dat het pand, InBredius, de bijbehorende fruitschuur en het omliggende terrein in optimale conditie zijn.

De belangrijkste functie is het ontvangen van de vele schoolklassen voor de excursies van NME, alle basisscholen in Woerden en Kamerik doen mee. En het zijn niet alleen excursies, soms wordt er ook soep gekookt door de kinderen en dan halen ze de groentes uit de pluk- en moestuin.

De medewerkers van NME hebben hun kantoor in InBredius en InBredius is het een ophaalpunt voor de leskisten. Deze leskisten worden steeds nagekeken en vernieuwd, dat gebeurt altijd op de donderdagen in de grote ruimte.

NME ondersteunt ook de organisatie van de openstelling op de zondagmiddag en de tentoonstellingen. In de eerste drie maanden van het jaar is er altijd de grote NME -tentoonstelling, waar veel schoolklassen komen en dan komen de kinderen hem op de zondagmiddag aan hun (groot)ouders laten zien, deze periode is altijd heel erg druk. Afgelopen jaar hadden we theater i.p.v. een tentoonstelling: Boswachter Beer.

Dit was een groot succes, helaas moesten we het voortijdig afbreken vanwege corona. En vergeet het jaarlijkse Oogstfeest niet, InBredius organiseert dit samen met NME.

Daarnaast is het de thuisbasis van IVN en KNNV, zij ondersteunen de organisatie en mogen InBredius gebruiken voor de werkgroepen, vergaderingen, lezingen, etc en zij hebben er ruimte om hun spullen op te slaan.



Ook is het de plek waar vrijwilligers, die in het park werken, hun koffie, thee en lunch kunnen gebruiken. De Stichting zorgt voor de thee en koffie.

De Stichting organiseert de zondagmiddag-openstelling, de gastvrouwen en gastheer zorgen voor een goede sfeer en bieden de kinderen de natuurkwartiertjes aan én sinds begin 2020 hebben we één middag in de maand een creatieve middag rond een bepaald thema. Dan laten we het meestal samenvallen met de thema's van de Groene kalender. De keren dat het door kon gaan in 2020 was er veel belangstelling voor.

De tentoonstellingen worden afwisselend georganiseerd door NME, InBredius, IVN en KNNV.

En dan is er nog de verhuur om alle Woerdenaren de kans te geven van deze prachtige plek te genieten en, om naast de barinkomsten, extra inkomsten te hebben om de kosten te dekken die zo'n gebouw met zich meebrengt.

Wil je het huren, neem contact op met Dick van Doorn: verhuur.inbredius@gmail.com

Voor uitgebreidere informatie zie het beleidskader op de website: InBredius.nl

Dankzij alle vrijwilligers en de medewerking en ondersteuning van de vakkrachten van NME is dit een unieke plek in Woerden geworden.

Lisa van Hemert



Nieuws uit de omgeving en IVN-land



Otter na 40 jaar terug: DNA gevonden nabij Vinkeveen

De otter is na ruim veertig jaar terug in de provincie Utrecht en heeft zich hier gevestigd. Vrijwilligers hebben sporen gevonden langs de Veldwetering in de buurt van Vinkeveen en weten na een DNA-analyse, zeker dat het om een otter gaat. Het zorgt voor een jubelstemming bij natuurkenners Hans Blom en Gerard Korthals. "Ik zie de otter als ambassadeur van een goed ecosysteem. Als deze dieren ergens kunnen leven, is het ecosysteem vaak van goede kwaliteit", zegt Korthals tevreden. [Lees het hele bericht hier.](#)

Aanpak zwerfafval Nederlandse rivieroeveren stelt teleur

Drankverpakkingen blijven de oevers van de Nederlandse rivieren teisteren. Uit onderzoek van Schone Rivieren op bijna 300 locaties werden bij vier op de vijf metingen plastic flesjes gevonden en bij 2/3 van de metingen blikjes. Omgerekend betekent dit dat langs de Maas ruim 46.000 flesjes en blikjes liggen. En dat geldt voor één maand in de herfst. Over het hele jaar zijn dit er nog veel meer. 'Verontrustend,' meent Marijke Boonstra van het samenwerkingsverband Schone Rivieren. [Lees meer.](#)

Online leren over de natuur

Meer leren over de natuur vanuit je woonkamer, achtertuin, balkon of de trein. We brengen met de IVN Natuuracademie online de natuur naar je toe. En we hebben een aanbod met laagdrempelige E-learning. Je hoeft nog niet veel te weten over natuur, hebt niet per sé een account nodig en een deel van het aanbod is gratis. [Bekijk de verschillende e-learnings.](#)

Kijktip: KNNV Vereniging voor Veldbiologie lezingen

Op het youtube-kanaal van de KNNV worden regelmatig interessante lezingen geplaatst. Op dit moment vind je er onder meer lezingen over [Korstmossen](#) door Anneloes ter Horst en [Het verborgen leven van schimmels in levende planten](#) door Bart Heijne.

Bekijk [hier](#) alle digitale lezingen van de KNNV.



Gratis Beleef de Natuur-kalender

De Beleef de Natuur-kalender 2021 zit boordevol doe-tips, buitenactiviteiten en interessante natuurweetjes. Dat is niet alleen leuk, het is ook nog eens goed voor je gezondheid én je geluksgevoel. [Download de kalender.](#)



Leer de vogels kennen met Aquarel

De Vlaamse gaai (Garrulus glandarius)

Een vogel die iedereen wel kent, maar ook herkent aan zijn karakteristieke roep die klinkt als "schraak", maar meer nog wordt hij herkend aan zijn mooie blauwe vleugelveren. Een vogel waar je altijd naar omkijkt en waar je je medewandelaar altijd opmerkzaam op zal maken met de woorden "zie je hem, die Vlaamse gaai", alhoewel hij de laatste jaren alleen maar Gaai genoemd mag worden. Zelf blijf ik het nog maar op zijn oude naam houden. Ik vind het al genoeg dat ik in onze taal en op mijn leeftijd het wisselen van de spelling moet bijhouden. De Vlaamse gaai is hoofdzakelijk een standvogel; maar de noordelijkste broedvogels trekken bij voedselschaarste naar het zuiden. Het is een vogel waar je altijd naar omkijkt, parmantig, fel, kortweg opvallend en



een vorm van bijzonder. In de loop der jaren kan ik wel zeggen hem overal te zijn tegenkomen en zijn verschijning heeft mij altijd verrast. Op de meest onverwachte momenten tot op de voederplank toe.

Zijn exotische verenkleed en schrille, scherpe roep maken de Vlaamse gaai voor een groot deel van het jaar een opvallende vogel. Vroeg in het voorjaar worden ze sociale vogels. Buiten het broedseizoen trekken ze rond in paren of in kleine troepjes. De balts bestaat voornamelijk uit het aannemen van allerlei houdingen en het spreiden van staart en vleugels. Behalve zijn karakteristieke 'schraak' heeft de Vlaamse gaai nog een rijke vocabulaire, zoals een luid, verdragend 'kiew' en een geluid als

een onderdrukt lachen, waarmee hij vermoedelijk een ekster imiteert. In het broedseizoen is hij zwijgzamer en moeilijk te zien, als hij van de ene tak op de andere wipt onder een dicht bladerdak. Vlaamse gaaien hielden zich vroeger meer op in het bos dan andere kraaiachtigen, maar de laatste jaren is hij steeds vaker in tuinen en parken te zien; ze nestelen zelfs tussen gebouwen. Als laagste in rang in de kraaienfamilie en tevens belangrijkste prooi van de havik heeft hij blijkbaar minder van de mens te duchten. 's Zomers geven ze de voorkeur aan open loofhout met veel ondergroei. In de winter schijnen ze voornamelijk afhankelijk te zijn van eikenbomen en tuinen om de dagen van voedselschaarste ook door te komen. In de herfst pakken ze eikels die ze begraven in de grond om ze 's winters op te graven

Veldkenmerken: bruinroze verenkleed; blauw met zwart gestreepte vleugelveren; wit-zwart gestreepte kuif witte stuit; geslachten gelijk.

Nest: beide vogels bouwen aan het nest van takjes en aarde, bekleed met haar en worteltjes in boom of struik; legtijd april-juni; 3 à 6 eieren; worden 16 dagen door vrouwtje bebroed; jongen door beide ouders gevoerd; vliegen na 20 dagen uit.

Voedsel: Zijn menu bestaat voor een groot deel uit insecten, zoals rupsen en libellen, allerlei bessen en zaden. De Vlaamse gaai voedt zich ook met eikels, eieren, jonge vogels, muizen en hagedissen.

Tekst en aquarel Jan Christiaan



Van leden en donateurs



Beleef de natuur

ook als bestuurslid van IVN Woerden

Het was 24 december 2010, in de tijd dat ik voor mijn werk huisbezoeken deed en de routes gevonden moesten worden in een stratenboekje.

Het was heftig weer: Windkracht minstens 8, meer dan 25 cm sneeuw, stuifsneeuw van de daken en een gevoelstemperatuur zeker min 15.

Deze ochtend moest ik drie bezoeken afleggen in Utrecht Noord.

Nu is Overvecht mijn achillespees qua straten vinden. In de kleine straten lag veel sneeuw dus fietste ik via de grote doorgaande wegen.

Al snel was ik de weg kwijt; de straatnaambordjes waren door de aangevroren stuifsneeuw niet te lezen.

Maar goed, ik vond het eerste adres: een hoge flat met de intercom en bellen aan de buitenkant.

Ik belde aan: Een stem vroeg mij wie ik was. Ik legde uit wat ik kwam doen en dat zij een brief gekregen hadden met de afspraak.

De stem zei dat ik op het goede adres was, maar dat de persoon aan wie de brief gericht was niet aanwezig was. 'GGRRRR' dan maar door naar de volgende.

Ik fietste weg, voorzichtig glijdend op een lange rechte ventweg waar niet gestrooid was.

Een auto reed mij tegemoet en gaf vlak bij me vol gas en draaide zo, dat alle losse sneeuw in mijn richting gestrooid werd. Grapje?!?

Die losse sneeuw vond ik niet erg. Maar ik zag die auto in gedachte al slippen en naar me toe glijden.

Ik had het plotseling niet koud meer.

Bij het volgende adres stond ik weer te bellen bij een hoge flat.

Ik ging de flat binnen en moest op de vierde verdieping zijn.

Er stapten 2 mensen uit de lift en ik stapte in, drukte op 4, deur gaat dicht en verder gebeurt er niets!!!

Ik kan de lift niet meer uit; de deur is vergrendeld.

Er is een telefoonnummer, een knopje met een bel en een rood handeltje met STOP.

Ik dacht dat ik met het knopje van de bel contact zou krijgen met de storingsdienst, maar er gaat een gigantisch alarm af en dit blijft maar doorloeien. Ik bedenk dat opbellen geen zin heeft, want ik kan me nooit verstaanbaar maken bij dit geloei.

Ik verwacht dat het geen kwaad kan om op alle knopjes te drukken en het rode handeltje op en neer te doen. En ja.....

Het alarm valt stil en de lift stijgt naar de goede verdieping.

De aanvrager staat op mij te wachten. Zij zegt dat ze nog wel naar mij geschreeuwd heeft dat ik het rode handeltje moet gebruiken (het is een bekende storing) maar doordat ik het alarm in werking gezet heb, kon ik dat niet horen. Terug ben ik via de trap gegaan.

Het derde bezoek was vlakbij en kon ik lopend bereiken. Helaas: zij waren niet thuis.

Ik vond dat ik genoeg natuur beleefd had en fietste in ongeveer een half uur naar Utrecht CS, zette daar mijn fiets in de stalling: klaar voor na de kerst wanneer er weer nieuwe huisbezoeken zijn.

Gerrie Epping



Paris quadrifolia = Eenbes



De meesten van ons kennen wel de eenbes. Bij sommigen van ons staat hij in de tuin en ook in de Educatieve tuin staat hij in het voorjaar te pronken. Na de bloei vertoont hij de vrucht: één bes. Dit verklaart gelijk de naam van de plant. Nu de wetenschappelijke naam: Paris quadrifolia. Paris is de familienaam en quadrifolia geeft aan dat de plant 4 bladeren heeft. Nu is dat ook (bijna) altijd zo, maar een tijd geleden trof ik een plant aan met **vijf** bladeren. Heet deze nu quinquefolia (met vijf bladeren) of houdt hij gewoon zijn eigen naam? Dat laatste is natuurlijk waar, die vijfbladige is gewoon een toevallige afwijking. Op de

foto zie je het plantje met vijf bladeren en daarnaast enkele planten met vier, zoals we gewend zijn.

Zie je ook eens een toevalstreffer in je tuin of in de natuur? Laat het via de Groene Opkikker aan iedereen weten!

Foto en tekst: Ben Vermeij



De Gele Kamille.

Ja die bestaat echt. Het is helaas een behoorlijk zeldzame plant hier in Nederland. Je vindt ze het meest in gebieden waar de mens heeft 'huisgehouden'. De plant houdt van zanderige grond waar ze niet zo gek veel eisen aan stellen. Daarom vind je ze meestal langs de spoorlijnen en op industriegebieden op braakliggende stukken grond. Op andere plaatsen worden ze ook uitgezaaid en zo zijn ze ook bij ons in de buurt terecht gekomen.

De Cattenbroekerplas is een plas die is ontstaan door zandwinning. Toen die stopte in 2011 is er op grote schaal zaad rondgestrooid om zo snel mogelijk beplanting op de kale zandvlaktes te krijgen. Er is toen gekozen voor zaden van planten, die zich goed thuis voelen op zand en dat lijkt mij vrij logisch. Een enkele mogelijkheid om bijv. Dotters op de zandgrond te laten groeien. Je vindt er nu dus een rijke schakering aan planten die je normaal gesproken in de duinen of natte zandgronden zal vinden zoals de Kampina.



Met al dat zaad is dus ook de Gele Kamille meegekomen en de plant voelt zich hier goed thuis. Je kan ze op behoorlijk veel plaatsen vinden, vooral als ze bloeien.

Bloeien doen ze van juni tot in september. De plant kan echter niet lezen en trekt zich dus niets aan van wat er in de boeken staat. Met andere woorden, zelfs nu bloeien er nog hier en daar planten! Of dat nu nog steeds zo is, weet ik niet helemaal zeker, want als je dit leest, kan er al wat nachtvorst zijn geweest. Daar kunnen ze slecht tegen dus zullen de planten tot bij de grond afsterven. Het wortelstelsel overleeft de "winter" zonder problemen dus volgend seizoen zullen ze weer volop bloeien.



De Gele Kamille is hier dus door menselijk toedoen gekomen, maar ze horen wel in Nederland thuis, het is echt een inheemse plant die in de middeleeuwen vrij veel gebruikt werd. Er werden verfstoffen uit gewonnen om kleding te verven en ze werden gebruikt om zand vast te leggen in zandverstuivingen.

Het wortelstelsel is daar heel geschikt voor. Toen de mens steeds verder oprukte en de omgeving naar zijn hand zette, werd het moeilijker voor deze plant waardoor ze nu behoorlijk zeldzaam zijn geworden.

Ga dus eens lekker een rondje rond de plas wandelen. Een compleet rondje is ongeveer 4 km lang, maar je kunt natuurlijk teruggaan wanneer je wilt. Het oostelijke deel is wat natuur aangaat het mooiste. Daar zijn een paar paden dwars door het gras en de begroeiing. Er zijn mooie waterpartijen al dan niet aangelegd en je kan er heel veel moois zien. Nu zal je weinig insecten zien, behalve dan wintermuggen. Vogels zijn er wel te kust en te keur, maar ze zijn moeilijk te zien. Ze houden zich rustig en verstoppen zich een beetje als je er aan komt. Met wat geduld en rust kan je toch nog veel moois te zien krijgen.





Rietgors.



Mevrouw Vink.



Overvliegende Knobbelzwanen.

Een heel fijne wandeling toegewenst,
Ernst Grundmann.



Twee lintjes

De heer J.A.C. (Jaap) van der Klink (Woerden) werd Lid in de Orde van Oranje-Nassau

Vrijwilliger bij de Kynologenclub Woerden en omstreken en
Vrijwilliger bij het Instituut voor Natuureducatie en Duurzaamheid (IVN), afdeling Woerden. Jaap is lid van de werkgroep Landschapsbeheer. Daarnaast is hij lid van de snoegroep en de wilgen knotploeg van de Stichting Landgoed Bredius (sinds 2011).

De heer B. (Bas) van der Lek (Woerden) werd

Lid in de Orde van Oranje-Nassau

Vrijwilliger bij het Instituut voor Natuureducatie en duurzaamheid (IVN) afdeling Woerden. Bas is lid van de werkgroep landschapsbeheer en verricht onderhoudswerkzaamheden in het Brediusbos. Ook snoeit hij de fruitbomen en plukt hij het fruit om te verkopen, met de opbrengst wordt nieuw materiaal gekocht. Bas is nog bij verschillende organisaties vrijwilliger.

We feliciteren beide heren met deze onderscheiding.

Bron: Woerdense Courant, DD Groene hart.

ORDE VAN
ORANJE-NASSAU



VOOR AL JE BIOLOGISCHE BOODSCHAPPEN

Het assortiment biologische en bio-dynamische producten van De Maretak is verrassend ruim. Wij vullen ons assortiment voortdurend aan met mooie producten, bij voorkeur van lokale en kleinere, ambachtelijke leveranciers die werken met respect voor mens, dier en aarde. Zo zorgen we samen voor een gezonde, duurzame en eerlijke wereld. En eten we daarbij ook gewoon lekker!

- uitgebreid assortiment levensmiddelen
- (natuur)zuivere persoonlijke verzorgingsproducten
- heerlijke delicatessen
- dagverse aardappelen, groenten en fruit
- ambachtelijk vers brood
- diervriendelijke kaas en zuivelproducten
- zuivelvrije alternatieven
- verantwoorde supplementen



**LEKKER VOOR JEZELF OF
LEUK OM CADEAU TE GEVEN!**

DE MARETAK

Nieuwstraat 3, 3441 EA Woerden

ma: GESLOTEN | di: 09.00-18.00 | wo: 09.00-18.00 | do: 09.00-18.00 | vr: 08.30-18.00 | za: 08.30-17.00



Werkgroep Landschapsbeheer

Wilgen knotten bij Breeveld in Woerden

Vrijwilligers van de afdeling Landschapsbeheer van IVN Woerden hebben zaterdag 12 december in de weilanden bij Breeveld wilgen geknot.

Knotwilgen die groot en oud zijn, met kruinen waar je prima in kan staan om te zagen en die in het voorjaar weer plek bieden aan broedende eenden. Knotwilgen, die heel dik zijn en daardoor heel stevig lijken. Niets is minder waar. Vaak zijn ze gespleten of hol van binnen en bevatten ze rotte delen door het regenwater, dat er continue van boven naar binnendringt. Als de knotwilgen dan niet regelmatig geknot worden, komt er te veel hout op te staan. Daardoor vangen ze in stormen te veel wind, scheuren ze door het gewicht van de takken kapot of vallen ze in het water om. Ook deze knotwilgen bij het Breeveld waren hoognodig toe aan onderhoud. Ze bleken gelukkig veerkrachtig genoeg om tijdens het knotten de vrijwilligers te dragen en om nog jaren de weilanden van het Groene Hart te sieren.

Tekst en foto: Erwin Meijer



Plantenwerkgroep

Genieten van al wat groeit en bloeit in Coronatijd

Veel activiteiten waren in het voorjaar en de zomer van 2020 niet doorgestaan, dus moest je jezelf vermaken. Ik heb er geen moeite mee gehad. Het was gelukkig bijna altijd mooi weer, dus veel naar buiten. Dat buiten zijn bestond bij mij vooral in mijn tuin zijn en regelmatig een blokje om. Nu vond ik eindelijk de rust om eens wat langer te blijven zitten om te kijken naar al die insecten op de bloemen. Het mag dan slecht gaan



Foto: Adri de Groot

met de insecten, maar in mijn tuin is het één en al gezoem. Vele soorten hommels, zweefvliegen en bijen vlogen er rond, zo ook de Grote Wolzwever, een bij met een lange tong die boven de bloemen zweeft, zoals een Kolibrievlinder. Ook de Kolibrievlinder was een keer in de tuin te zien. In de knotwilg zat een wespennest, waarschijnlijk van de Duitse wesp. Ze zaten ook veel op de vlinder bij de vijver en schijnen van het hout te eten. Aan het aantal dode wespen in de vijver te zien, denk ik dat ze dorst krijgen van dat hout eten en zwemmen kunnen ze blijkbaar niet. Ook Atalanta's zijn regelmatig tussen de wespen in de knot van de wilg te zien. Daar is vast wat lekkers voor deze vlinders te vinden. Zowel wespen als Atalanta's smullen van de afgevalen rotte appels. Maar ook mieren en slakken vinden dat een lekkernij.

Ik hoop dat er voor mij nog wat gave appels overblijven. Op de Kattenstaarten zitten regelmatig Groot Koolwitje, Klein Koolwitje en Geaderd Witje. In het voorjaar ook het Oranjetipje in mijn tuin op de bloemen van het Look zonder look. Veel libellen en juffers heb ik dit jaar niet gezien, wel een Paardenbijter, een libel die gelukkig even bleef zitten, zodat hij te bekijken was.

In het voorjaar een Meerkoetennest in de sloot met 6 eieren, 4 kuikens gezien en het werden er steeds minder. Maar nu komt er nog steeds een Meerkoet naar de plek waar het ondertussen verdronken nest lag. Vogels worden ook gezien en gehoord, vooral de Kauwen die al de korstjes opeten en er niets voor de andere vogels overblijft. Leuk is het dat er verschillende keren een groepje Staartmeesjes was te zien. De merels zijn dol op de druiven, maar gelukkig vallen de bramen bij niet veel dieren in de smaak, zodat ik wat potten jam heb kunnen maken.

Als verrassing kwam er een flinke groep Paarse morgensterren op en daarna groeide er op die plek Leverkruid, waar insecten dol op zijn en ik iets minder, want ik ben bang dat ik volgend jaar dan wel erg veel van deze planten krijg. Ook een grote groep zeer hoge Grote Kaardebollen sierden de tuin.

Putters schijnen dol te zijn op de zaden, maar na vele jaren Kaardebollen in de tuin heb ik er geen Putters in gezien. De tuin wordt nu nog wat opgevrolijkt door de bloeiende Teunisbloemen, maar zo langzamerhand is toch wel duidelijk te zien dat de herfst er aankomt.

Ik hoop dat ik de komende tijd kan genieten van de mooie herfstkleuren. De Corona tijd is dan wel een saaie tijd, maar ik zal proberen het beste ervan te maken.

Joke Vesseur



Buiten moet je zijn!

De Floron's Eindejaars Plantenjacht is inmiddels al voorbij, maar natuurlijk kun je altijd op plantenjacht. Vooral in de Corona-tijd is het toch wel belangrijk regelmatig een frisse neus te halen en dan is het leuk om eens te kijken wat er zoal 's winters nog aan bloeiende planten te zien is. Je hoeft er niet voor ver weg, want juist in de bebouwde kom vind je de meeste planten. Kijk eens in poortjes, randen langs perkjes, tussen de stoeptegels, enz. In de tuinen van buurtbewoners kun je misschien al de eerste bollen en knollen zien bloeien, zoals sneeuwkllokjes en winterakonieten. Wil je graag meer weten over planten, neem dan contact op met de plantenwerkgroep. Voor meer informatie: zie [Floron eindejaars plantenjacht](#)

Joke Vesseur

Jeugdnatuurgroepen

Buitenbanjers november 2020

Zaterdag 7 november zijn de IVN Buitenbanjers weer bij elkaar geweest voor een herfstactiviteit. Op het programma stond een herfstlichtje maken van een lege glazen groente- of appelmoes pot. Eerst werden in het stiltegebied van het landgoed Bredius herfstschatten verzameld. Als leiding kregen we te horen dat het NME centrum vanwege de extra corona maatregelen gesloten was, dus een herfstlichtje knutselen moest dan maar thuis. Ook de Vogelwerkgroep van het IVN was in het stiltegebied actief om de nestkasten van het afgelopen broedseizoen schoon te maken. Bij de Buitenbanjers was hiervoor veel belangstelling welk nestje er uit het vogelkastje kwam. Ondanks het prachtige weer hebben de Buitenbanjers het knutselen niet gemist; heerlijk buiten en zelf ontdekken.



Buitenbanjers december 2020

Zaterdag 5 december een prachtige dag om heerlijk in ons Buitenbanjers terrein wilgen te zagen. De bomen die kort gezet konden worden, waren voorzien van een rode stip. Deze activiteit zouden de Buitenbanjers elke maand wel willen doen. Er zijn weer vele wilgen kort gezet en vele takken versleept. We hebben in december afscheid genomen van Max, Lennard, Robin en Tijn; alle vier gaan ze door naar de Buitenbanjers Plus groep.





Buitenbanjers Plus december 2020

De Plusgroep heeft in december de nieuwe kikkerpoel voor een deel geschoond en opgeruimd. Ruben Meijer heeft de Buitenbanjer Plusgroep verlaten. Ruben is in 2012 lid geworden van de Buitenbanjers en later doorgestroomd naar de Plusgroep. Studie en een bijbaantje op zaterdag waren niet meer te combineren met de Buitenbanjers Plus. Ik wens Ruben veel succes en hoop hem over een aantal jaren weer terug te zien bij het IVN.



Buitenbanjers februari 2021

Omdat de scholen dicht waren, hebben we in de eerste maand van het jaar geen activiteit gehad. Zaterdag 6 februari hebben we de draad weer opgepakt; de scholen gingen weer starten dus wij ook. Om in februari weer te starten was geweldig voor de Buitenbanjers, ouders en de leiding. We hebben in het Buitenbanjerterrein dikke wilgen en elzen gezaagd en opgeruimd. Heerlijk bezig zijn in de natuur of het nu regent of koud is. Dan doet halverwege de ochtend warme chocomel wonderen. Twee Buitenbanjers Plussers (Max en Robin), vonden het leuk om bij de Buitenbanjers te helpen als (hulp) leiding. Wie weet wordt dit de toekomstige hoofdleiding van de Buitenbanjers. *Nieuwe Buitenbanjer Sien Dix. We wensen Sien veel natuurplezier bij de Buitenbanjers.*



Tekst en foto's; André van Kleinwee



Column

Ik ga er niet op in,

maar we kunnen er niet omheen. Corona, wereldwijd en in al zijn heftigheid. In het begin kwam ik met mijn dochter thuis te zitten, want de kinderdagverblijven waren ook dicht. Achteraf waren dit 8 fantastische weken waarop ik erg fijn op kan terugkijken.

In deze weken maakte Evy kennis met een heel ander soort natuurbeleving. Een maand voor de Corona-tijd mochten wij aan iedereen vertellen dat we in verwachting waren van ons 2de kindje! Evy was erg geïnteresseerd in wat er allemaal gebeurde met mij, maar ook over wat er nog zou komen. Ze zag het

al helemaal voor zich hoe ze de baby ging leren spelen, praten en lopen. Naast deze ontwikkeling ging de natuurbeleving ook gewoon door, meer dan ooit zelfs! Doordat het prachtig weer was en ik alsnog zonder werk zat, waren we ontzettend veel buiten te vinden. De moestuin heeft er nog nooit zo goed bijgestaan door de vele bezoeken van ons. Samen hebben we alle plantjes, die we zorgvuldig thuis hadden voorgekweekt, in de tuin gezet en kwamen we elke dag langs om water te geven en te wieden. Elk bezoek werd er druk gezocht naar haar lievelings diertje, t.w. lieveheersbeestjes. Er was een weekje dat we niet hoefde te zoeken, toen liepen ze werkelijk overal! Ook zij kwamen uit hun winter-verstopplekken om op te warmen in de zon en te zoeken naar eten en liefde.



Topweek voor Evy. Elk beestje kreeg een aai over zijn stippen en enkele mochten op haar hand kriebelen. Dan liep ze trots met ze rond, op zoek naar meer diertjes.

Naast het zoeken van diertjes was ze een prima assistente tijdens het poten. Ze wilde alles aangeven en maakte graag een gaatje voor de kiemplantjes. Ze wist ze allemaal te benoemen en kon niet wachten tot de aardbeien en tomaten rijp waren. Elke ochtend met ontbijt vroeg ze er om; zullen we bij de aardbeien kijken? Top plan!

Naast dat ik veel tijd had voor Evy en de tuin kreeg ik ook nog 1 dag in de week digitaal les. Het was mijn laatste half jaar en een topvak om mee af te sluiten. Dit semester ademde natuurbeleving! Eén opdracht was om een excursie te organiseren, maar vanwege de maatregelen was het niet meer mogelijk om bij elkaar te komen. Als alternatief mochten we een digitale excursie in elkaar zetten. Na lang wikken en wegen koos ik ervoor om een digitale tuinsafari te organiseren. Samen met een goede vriend die alles filmde en monteerde hebben we een geweldige film kunnen maken, waar ik ontzettend trots op ben! Hierbij de link naar de film: <https://youtu.be/O5LXQGR4NPc>. Een andere opdracht vanuit school zorgde voor nóg meer natuurbeleving. We moesten namelijk een soortengids maken en natuurverwonderingen verzamelen en dit beide bundelen. Ik koos ervoor om dit allemaal digitaal te doen, waardoor ik het tegelijkertijd kon delen met mensen. Ik maakte een Instagram account aan en zette hier wekelijks allerlei berichten op over soorten en verwonderingen. Hierbij ook de link: <https://www.instagram.com/natuurverwonderingen>

Al snel kreeg ik volgers en ontving ik leuke reacties. Er ontwaakte een nieuw talent in mij. Ik genoot ervan om mijn volgers te trakteren op een stukje informatie en ik kon leuke verhaaltjes schrijven. 2 vliegen in 1 klap, maar daarnaast gebeurde nog wat anders. Mijn blik werd breder, ik keek met andere ogen in mijn tuin en omgeving. Altijd op zoek naar dingen waar ik iets over kon schrijven. Ik genoot hier zo van en leerde er nieuwe dingen bij. En dit alles samen met Evy, want die zocht net zo hard mee!





Ze was zo gewend aan geraakt dat ik graag foto's maakte, dat ze zelf tijdens het fietsen en wandelen vertelde waar ik een foto van moest maken!

Maar sinds mijn afstuderen in juli staat het account stil. Doordat de druk van de ketel was die school veroorzaakte, kon ik me meer focussen op mijn zwangerschap en begon het genieten van de zomer. Mijn buik groeide en uiteindelijk op 19 augustus heeft Evy een broertje gekregen. En ik kan niet wachten tot het moment dat ze met z'n tweeën op de grond liggen te kijken naar de marcherende mieren.

Tekst en foto's : Romy Langelaar





RDK boomverzorging, is al tien jaar het adres voor uw groene vraagstukken. Van boomverzorging tot tuinaanleg van beschoeiing tot bomen vellen voor alle voorkomende werkzaamheden hebben wij een passende oplossing.

Werkzaamheden:

- Boomverzorging van aanplant tot kap
- Boom Veiligheid inspecties en advies
- Flora en Fauna inventarisatie
- Tuinaanleg en onderhoud
- Landschapsonderhoud
- Processierups bestrijding

Contact:

Robert de Koning- Waarder
www.rdkboomverzorging.nl
info@rdkboomverzorging.nl
 Rdkboomverzorging

06-24 92 03 17



Voor u gelezen

Halsbandparkiet rukt op in Groene Hart

Ze hebben het goed hier en gaan dus niet meer weg.

De groene halsbandparkiet is bezig aan een opmars in het Groene Hart. Volgens vogelkenners in dit gebied zijn het er al meer dan duizend. De laatste jaren gaat het hard.

Hoge bomen

Gouwenaar Rob Cornelis woont naast Park Atlantis waar veel hoge en oude bomen staan. Volgens Goudse stadsecoloog, onze André van Kleinwee, is dat bij uitstek een geschikte plek voor de halsbandparkiet, die oorspronkelijk uit de tropen komt.



“Ze broeden er in gaten in bomen en hopen die andere vogels hebben gemaakt, zoals spechten. Ook kiezen ze hoge bomen vaak uit om er met een grote groep te overnachten”. De stadsecoloog signaleert dat de vogel aan een opmars bezig is in Gouda. “We gaan nu richting de honderd”. Elders in het Groene Hart gaat het om nog veel grotere aantallen. Volgend Stef Strik, coördinator van de Vogelwerkgroep van IVN Alphen, zijn het er in Alphen nu tussen de 400 en 500. De laatste jaren gaat het hard. Ook zijn collega Arwin den Boer van de Vogelwerkgroep van het IVN Woerden ziet een duidelijke toename. “Het zijn er inmiddels honderden. De meningen over de parkieten zijn verdeeld. Een deel van de Woerdenaren geniet van de vogels, anderen vinden het maar “schreeuwleijkerds”.

foto van Adri de Groot

Hij heeft wel een verklaring voor de forse groei. “Ze hebben hier nauwelijks natuurlijke vijanden én ze hebben het heel goed in het Groene Hart. Want er zijn nogal wat mensen die vogels voeren via bijvoorbeeld pindanetjes in hun tuin. En daar zijn deze vogels dol op”.

Hollandse winters.

Maar kunnen tropische vogels wel overleven in de Hollandse winterkou? Stef Strik: “Ze kunnen wel tegen een stootje, hoor. Belangrijker om te overleven in de winter is het vinden van voldoende voedsel. En dat lukt ze heel goed, dankzij de bijvoeding door mensen. Dat is de belangrijke reden waarom ze het liefst in een dichtbevolkte stad vertoeven. Ook speelt mee dat het daar gemiddeld een paar graden warmer is dan op het platteland.

Halsbandparkieten leven sinds de jaren 60 in het wild in Nederland, voornamelijk in de Randstad.

De eerste exemplaren zijn waarschijnlijk ontsnapt uit een volière of vrijgelaten door onbekenden.

Door hun felle kleuren en krijsende geluid zijn ze een opvallende verschijning.



Lieve vogels zijn het niet, volgens de Goudse stadsecoloog André van Kleinwee. "In elk geval niet voor andere dieren. Ze jagen gerust een specht of vleermuizen uit gaten in bomen om daar te kunnen broeden".

Fruittelers

Ook fruittelers zijn niet dol op de vogels, omdat de halsbandparkieten gek zijn op kersen, appels en peren. Maar volgens eigenaar Arien Smorenborg van boomgaarden in Hekendorp en Montfoort valt de schade bij hem tot nu toe mee. "Ik zie ze wel eens, maar ze verblijven vooral in de grotere plaatsen en daar mogen ze van mij blijven."

Halsbandparkieten zoeken elkaar 's avonds op omhoog in de bomen de nacht door te brengen. Volgens vogelkenner Michel Klemann doen ze dat om veiligheidsredenen. "Met een groot aantal ben je sterker dan alleen en ze kunnen rustig gaan slapen, omdat er altijd wel een paar vogels wakker zijn. Die kunnen dan bij onraad alarm slaan."

Maarten Molenaar

Bron: AD Groene Hart

Tussen de sneeuw piepen de kopjes van stoere sneeuwkllokjes heen. In het Woerdense Brediuspark zijn deze plantjes al volop te bewonderen.



Deze stoere sneeuwkllokjes bloeien nu in het Brediuspark

'Geen mens groot of klein, die niet weet dat er sneeuwkllokjes in de wereld zijn'. Met deze zin begon Eli Hermans zijn eerste artikel voor het tijdschrift De Levende Natuur, dat hij in 1896 samen met Jac.P.Thijssse had opgericht. De twee Amsterdamse schoolmeesters deelden hun liefde voor de natuur en hebben sindsdien nog heel vaak geschreven over de sneeuwkllokjes als symbool voor de hoop, voor het nieuwe ontwaken en vooral de lenteverwachting.

In deze rubriek vertelt een kenner over een bijzonder natuurgebied in het Groene Hart. Ook deze twee historische kenners wisten toen nog niet, dat er over de wereld bijna honderd verschillende soorten sneeuwkllokjes bestaan en in ons land negentien. De leek ziet het verschil niet, maar het sneeuwkllokje dat al in december zijn kopje boven het maaiveld uitsteekt en de kllokjes, die nog eind maart bloeien, zijn van een andere soort



dan de bij ons talrijkste Nivalis (sneeuw in het Grieks), die vooral in januari en februari bloeit.

Wij gingen in het landgoed Bredius op zoek naar de stinzenplanten, waarvan het sneeuwkllokje wel de aanvoerder mag worden genoemd. Onze gids was deze keer Joke Vesseur, coördinator van de plantenwerkgroep van het Woerdense IVN (Instituut voor educatie en natuurstudie).

„Het zijn allemaal knol- en bolgewassen en het leukste vind ik, dat ze zo plotseling verschijnen. Je ziet niet eerst een paar blaadjes en dan een paar weken later de bloemetjes. Nee, van de ene dag op de andere staan de sneeuwkllokjes, de winterakonietjes en nog veel meer zo maar in bloei”, vertelt Joke (76) enthousiast. Ze wijst naar de laag bij de grond staande akonieten, die op deze sombere dag de gele bloemkelken gesloten houden. „Ja, bij mooi weer gaan de bloemen open om de insecten te ontvangen, maar die zijn er nu niet”, legt Joke uit. De boeren krokussen, die er naast staan, zijn ook al niet van plan om hun bloemen te openen en de sneeuwkllokjes een beetje.

De naam stinzen komt uit Friesland en is de voorloper van het woord Staten, dat later meer in zwang is gekomen. Het betekent groot stenen huis en was vaak eigendom van Amsterdamse kooplieden. Die kwamen met hun schepen vaak in landen langs de Middellandse Zee en kwamen daar in het vroege voorjaar die leuke, bloeiende bolgewassen tegen en namen die mee naar huis.

Bollen

Niet alleen in Friesland, maar ook rond de dure villa's langs de Vecht en in Bloemendaal werden de bollen van stinzenplanten in de grond gestopt. In totaal gaat het om circa 25 soorten, waarvan velen erg zeldzaam en anderen vaak heel bekend zijn. De wilde tulp en wilde hyacint behoren ertoe, maar ook de bosanemonen, de daslook (lekker naar knoflook ruikend), de holwortel, de vingerhelmbloem (met lichtpaarse bloemetjes) en de lelietjes der dalen, die allemaal wat later in bloei komen.

Stinzenplanten hebben van oudsher sterk tot de verbeelding gesproken, omdat zij in de late wintermaanden en het vroege voorjaar als eersten kleur in de tuinen en parken brengen. Ooit zo'n 400 jaar geleden allemaal ingevoerd uit landen rond de Middellandse Zee, maar dat weet niemand meer. Wij zochten in Landgoed Bredius naar die vroege bloeiers.

„Ik heb veel van die planten in mijn eigen tuin, maar soms kost het wel moeite om ze in bloei te krijgen. Een aantal jaren geleden heb ik wat wilde tulpen geplant en die maken ieder jaar leuk wat bladeren, maar er komt nooit een bloem. Het zal aan de klei liggen zo dicht bij de Oude Rijn”, aldus Joke, die nog een goede tip heeft voor het houden van stinzenplanten: „In deze tijd hebben ze veel licht nodig, maar later in het jaar veel schaduw, want anders drogen de knolletjes uit. Vandaar dat ze vaak onder grote bomen staan.”



Joke Vesseur is vanaf het begin, veertig jaar geleden, bij het Woerdense IVN betrokken, heeft in bijna alle werkgroepen gezeten, maar de liefde voor planten heeft het gewonnen. „En het rondleiden hier in de tuin met kinderen. Vooral die kleuters uit groep 1 en 2”, voegt ze er lachend aan toe.

Foto: Pim Mul

Bron: AD Groene Hart



Vogelkijkgroep

Groot onderhoud Natuurplas Breeveld

In februari gaat Groen-aannemingsbedrijf Punt B.V. beginnen met het snoeien rondom de Natuurplas Breeveld. Dit is nodig, omdat er sprake is van achterstallig onderhoud en verbossing van het gebied ongunstig is voor de verschillende vogelsoorten die er vertoeven. In goed overleg met de groene verenigingen van Woerden (IVN en KNNV), de groenbeheerders van de gemeente en Aannemingsbedrijf Punt B.V. wordt de inhaalslag nu gemaakt.

De bedoeling is om door een gefaseerde ingreep de verbossing (en daarmee verdroging) van het gebied te voorkomen, zodat een waterrijk (moerassig) gebied behouden blijft waarin de verschillende fasen van successie zichtbaar blijft. Een dergelijk gebied leent zich uitstekend voor de bijzondere vogelsoorten zoals de oeverzwaluw en de ijsvogel.

Wat betekent successie in de natuur? In de natuur blijft een kale bodem niet lang onbegroeid. Wanneer ingrijpen uitblijft, verandert de plantengroei voortdurend en komen er steeds meer planten bij. De oorspronkelijke kale bodem groeit uiteindelijk helemaal dicht en de vegetatie evolueert. Het eindstadium of de climaxvegetatie in onze contreien is het loofbos.

Een gevolg van niet ingrijpen en dus verdere verbossing zou dus zijn dat vogelsoorten als de oeverzwaluw, kleine karekiet, ijsvogel en blauwborst uit het gebied verdwijnen en dit is wat de Vogelkijkgroep van IVN Woerden en de gemeente willen voorkomen.

Een ideaal eindbeeld zou een gebied zijn met verschillende hoogtes; van natte (moerassige) delen met riet tot beginnend elzen- en wilgenbos. Kortom een leefomgeving waar een grote verscheidenheid van soorten zich thuis voelen. Samen met Groenaannemingsbedrijf Punt gaan we aan de slag om het gebied rondom de natuurplas Breeveld hierop in te richten.

Arwin den Boer



foto: Adri de Groot



Gemeente Woerden

Omgevingsplan

Woerden is een groene en waterrijke gemeente en juist dit karakter wordt gewaardeerd door onze inwoners. Gemeente Woerden heeft als doel een ecologisch waardevolle structuur van groen en water door de stad, die een gezonde, natuurlijke en hoogwaardige leefomgeving vormt voor iedereen in onze gemeente.

In 2014 is het Groen-Blauw Omgevingsplan door de gemeenteraad vastgesteld. Dit plan beschrijft de belangrijkste groen- en waterstructuren in de Gemeente Woerden. In 2016 het plan per wijk en dorp uitgewerkt



is

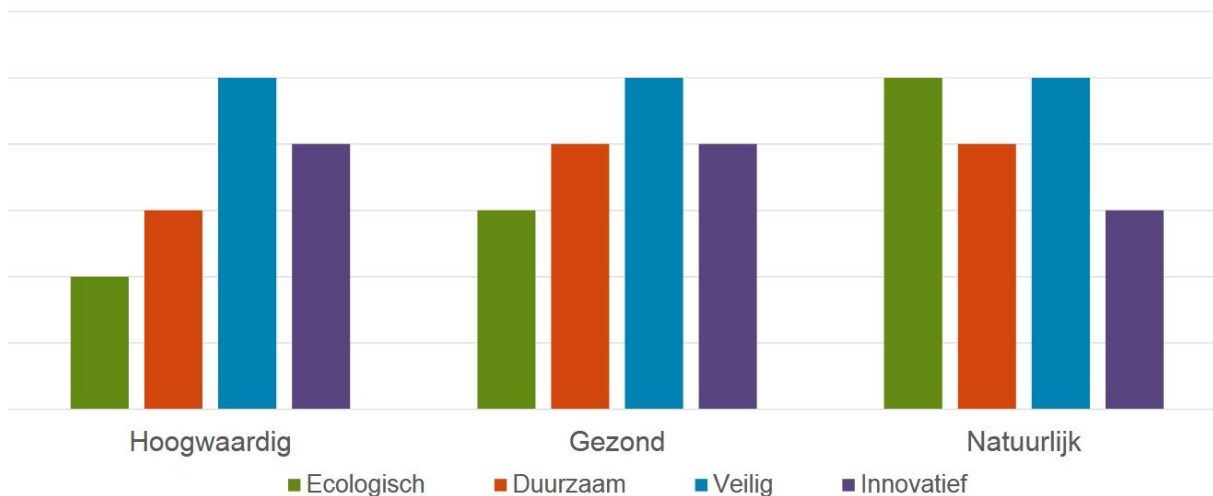
De openbare ruimte heeft veel gebruiksmogelijkheden met ieder een andere sfeer.

Er zijn 3 typen leefomgeving beschreven:

- Hoogwaardige leefomgeving; verhogen van de uitstraling, aantrekkingskracht en sierwaarde
- Gezonde leefomgeving; bijdragen aan volksgezondheid, prettig wonen en spelen
- Natuurlijke leefomgeving; ondersteunen van ecologie en verhogen biodiversiteit

Er zijn 4 kernwaarden die in meer en mindere mate richting geven aan de benadering, inrichting en onderhoud van de hierboven beschreven leefomgevingen.

- Veiligheid; voorkomen van overlast en beschermen
- Duurzaamheid; producten met lange levensduur, hoogwaardig hergebruik en goed rentmeesterschap
- Innovatief; toepassen van nieuwe ideeën, technieken of producten
- Ecologisch; Een ecologisch netwerk, barrières wegnemen en biodiversiteit verhogen.



'Ecologisch' is een belangrijke kernwaarde voor de gemeentelijke groen-blauwstructuur. Gemeente Woerden wil de ecologische waarden in de gemeente behouden en versterken. De hoofdstructuur van groen-blauwstructuur ontwikkelt de gemeente tot een verbindingszone waardoor dieren en plantenzaden zich kunnen verspreiden en uitbreiden. Voor planten en dieren die hier nog niet voorkomen, maar van nature hier wel thuis horen, willen wij ontbrekende verbindingen en leefgebieden aanleggen.



Het verbinden van waardevolle natuurgebieden binnen en buiten de gemeente wordt daarbij niet vergeten.

In het Ecologisch actieplan zijn de ecologische kansen en knelpunten binnen de gemeente Woerden uitgewerkt in de vorm van het bepalen van diverse doelsoorten/doelgroepen. Deze soort(groep)en vormen op landelijk of gemeentelijk niveau een bijzondere natuurwaarde en/of dragen bij aan de natuurbeleving van de inwoners van de gemeente Woerden. Door het wegnemen van knelpunten voor de doelsoorten, wordt tevens het leef- en migratiegebied van een groot aantal overige soorten en soortgroepen versterkt.

Wat betekent dit nu concreet?

In 2019 is in samenwerking met IVN Woerden en de Rotary een bloemenweide langs de Molenvlietbaan gerealiseerd voor wilde bijen en vlinders, maar ook voor iedereen die geniet van de natuur dichtbij huis. Dit project heeft ook navolging gekregen op andere plaatsen in Woerden.

In de voorbereiding van grote projecten in de stad wordt gekeken welke kansen er zijn voor herstel en/of nieuwe ontwikkeling van natuurwaarden. Zo ook bij de werkzaamheden aan de Wulverhorstbaan, waar in de afwerking de bermen ingezaaid zijn met een inheems bloemenmengsel van margriet, kaardenbol en peen. Er is een flauwe oever gecreëerd met een moeraszone. Deze is aangeplant met moerasplanten, kattenstaart, gele lis en grote weegbree. Grote delen worden na de winter pas gemaaid om te dienen als voedselbron voor vogels en overwintering voor insecten.

Langs de Steinhagenseweg is al een aantal jaren een lang lint met vrolijke bloemen geplant, die een bijdrage leveren voor insecten in de stad. Deze bloemen dragen ook bij aan de bewustwording bij inwoners. Afgelopen jaren hebben we vele verzoeken gehad of we ook zoiets kunnen creëren bij hen in de straat of het verzoek om hen op weg te helpen om dit zelf te realiseren op eigen grond.

In samenwerking met elkaar bereiken we meer. Zo houden onze onderhoudsaannemers zoveel mogelijk rekening met zeldzame planten om die pas te maaien na de zaadrijpheid. Helaas is het voor Gemeente Woerden niet mogelijk om zomaar overal het beheer en onderhoud aan te passen. Als gemeente moeten wij altijd verschillende belangen afwegen, dit geldt ook voor het aanpassen van het beheer en onderhoud. Waar de één geniet van een kruidenrijke berm met inheems soorten, vindt de ander dit een rommelig beeld. Bewustwording is daarbij van essentieel belang, maar dit heeft ook tijd nodig. Als wij informatie hebben van zeldzame soorten, houden we hier actief rekening mee. Zo vertelde een inwoner dat er in een berm veel Gewone Agrimonie groeide, maar bijna nooit kans kreeg om te bloeien. Gewone Agrimonie is een zeldzame plant van de Rode Lijst, daarop hebben wij het onderhoud beter afgestemd zodat het de plant de tijd krijgt om te bloeien en uit te zaaien. De leefomstandigheden worden steeds beter voor planten en dieren en uw waarnemingen (NDFF) zijn voor ons van onschatbare waarde.

John van der Krogt
Beheermedewerker **Groen** gemeente Woerden

Als IVN Woerden zouden we graag zien, dat de gemeente een Ecologische structuur uitvoert langs doorgaande wegen binnen de gemeente. Deze structuur moet dan rijk zijn aan verschillende wilde bloemen waardoor de *duurzaamheid* en *biodiversiteit* vergroot wordt. Deze twee doelstellingen zijn opgenomen in het beleid van IVN Woerden en dat dragen we graag uit.



Om te onthouden

Handige websites

www.ivn.nl

www.odin.nl

www.ivn.nl/woerden

www.mycologen.nl

www.groen-natuurlijk.nl

www.vogeldagboek.nl

www.slimwoner.nl

www.padden.nu

www.inbredius.nl

www.bewustbiologisch.nl

www.birdfocus.nl

www.telmee.nl

www.hugokotestein.nl

www.veldwerkwinkel.nl

www.sovon.nl

www.vogelgeluid.nl

www.ravon.nl

www.zoogdiervereniging.nl

www.eis-nederland.nl

www.vlinderhof.com

www.nmu.nl

www.zaadgoed.nl

www.vogelbescherming.nl

www.landgoedbredius.nl

www.dekievitharmelen.nl

www.naturetoday.com



Egel- *Erinaceus europaeus*

8000 stekels (tel maar na...), een spitse snuit en kleine oortjes. Hoe leuk kan het zijn als een egel jouw tuin regelmatig bezoekt. Hij ziet niet zo goed, maar ruikt en hoort des te beter. Hij schuifelt vaak snuivend en grommend door de tuin op zoek naar voedsel. Egels zijn nuttige insecteneters en opruimers van paddenstoelen en afgefallen fruit. Schrikken ze ergens van dan rollen ze zich op tot een stekelige bol. Volwassen egels worden zo'n 30 cm lang en wegen ongeveer 1500 gram.

Als de egel zijn vetreserve voldoende heeft aangevuld, zoekt hij 's winters een beschut plekje in een nest van bijvoorbeeld droge bladeren, onder een heg of een stapel snoeihout om te overwinteren. Tijdens zijn winterslaap verliest hij bijna een derde van z'n lichaamsgewicht. Eenmaal opgerold als een balletje, gaat zijn hartritme van 190 naar 20 slagen per minuut en zijn lichaamstemperatuur daalt van 35°C tot 5 °C.



Oudere ervaren egels gaan al in november slapen, terwijl jonge egels energiereserves opslaan tot wanneer het echt koud wordt in januari en februari. (Ik zag er nog een rondscharrelen in m'n tuin op 10 december). Tijdens een strenge winter wordt hij soms wel eens wakker en maakt dan een ommetje als hij het bijvoorbeeld niet warm genoeg heeft en op zoek moet naar een ander nest of gestoord wordt door een overijverige tuinier. Wil je de egels in je tuin in de winter een handje helpen? Maak het dan niet te netjes en kaal. Controleer, als je toch bladeren of takken wilt verwijderen, eerst of er geen egel onder woont. En als er een ligt, laat die dan lekker slapen!

Als egels zich eenmaal goed voelen in jouw tuin, dan blijven ze er meestal een tijdje. Ze overwinteren, brengen er hun jongen groot en helpen je met het bestrijden van allerlei plaagdieren zoals bijvoorbeeld slakken.

Roerdomp (*Botaurus stellaris*)

Dat Koen en Teun de roerdomp zagen, is heel bijzonder, want het is een mysterieuze vogel. Je ziet hem zelden! Hij leeft verborgen in rietmoerassen. Als hij dan ook nog tussen het riet in de paalhouding staat als hij denkt dat hij bespied wordt, rechtop, met zijn snavel omhoog wijzend, is hij door zijn verenkleed van licht- en donkerbruine rietkleurige strepen en vlekken bijna onzichtbaar. Als het waait, beweegt hij zelfs mee met de zwaaiende stengels.

Foto: Adri de Groot www.vogeldagboek.nl



De roerdomp is een grote, ietwat lompe reigerachtige vogel. Hij is 75 cm lang, heeft een bruine schutkleur, een zwarte kruin, een lange, dikke hals, een groengele snavel en groene poten met lange tenen, waarmee hij behendig door het riet klautert. Een vliegende roerdomp trekt zijn nek in naar zijn romp, net zoals de blauwe reiger dat doet. De roerdomp wordt soms ook 'rietreiger' genoemd.

De roerdomp verradt vooral zijn schuilplaats door zijn geluid. Een vreemd 'hoempend', laag dreunend geluid dat kilometers ver te horen is. Dit geluid lijkt een beetje op een brullende stier (= betekenis van Botaurus) of een misthoorn. Het lijkt ook wel op het slaan op een holle boomstam. De beste tijd om een 'hoempende' roerdomp te horen is van begin april tot begin juni, 's ochtends (twee uur voor zonsopgang) en in de avondschemer.



Alle roerdommen hebben hun eigen 'hoemp'. Om vrouwtjes te lokken, maakt hij een ander geluid, dat is dan juist hoog en scherp. Andere mannetjes die het wagen om in de buurt te komen, kunnen rekenen op een gevecht dat soms eindigt met de dood van één van de twee. Roerdommen gebruiken hun scherpe snavel als wapen. Ook andere indringers worden met die dolkachtige snavel aangevallen.

Roerdommen broeden van april tot en met juni in moerassen, in grote open rietvelden zoals de Oostvaardersplassen, die rijk zijn aan stevig, oud waterriet. Hij maakt een beginnetje met enkele nesten vlak boven de waterspiegel. Het vrouwtje kiest er eentje uit om af te bouwen met rietstengels en biezen. Ze legt vier tot vijf grijsgroenige eieren (om de twee of drie dagen een ei). Ze begint gelijk met broeden als het eerste ei is gelegd. Na ongeveer 25 dagen komen de jongen dus niet tegelijk maar om de twee à drie dagen uit.



Een deel van de Nederlandse roerdommen trekt weg tot in Afrika.

De achterblijvers krijgen 's winters gezelschap van Oost-Europese roerdommen.

Roerdommen eten vis, kikkers, mollen en muizen ('s winters), salamanders en (water)insecten.

Een koude winter is rampzalig voor roerdommen. Wanneer het water bevriest, kunnen ze geen vis meer vangen. Ze trekken dan vaak naar zuidelijker streken op zoek naar open wateren.





Foto: Herman Blockx



Organisatie

Bestuur

Voorzitter	André van Kleinwee		andrevankleinwee@ziggo.nl
Secretaris/contact-persoon	Wout Nagel Vaartuigenlaan 64 3448 WP Woerden	06-22926472	ivnsecretariaat.woerden@gmail.com
Penningmeester	Henk Veldhuijzen		hr@veldhuijzen.net
Bestuurslid	Gerrie Epping		gerrie.epping@vanmuijen.nl
Bestuurslid	Vacant		

Coördinatoren van de Werkgroepen:

Cursussen en lezingen	Vacant		
Excursies voor leden en donateurs	Vacant		
Gidsenwerkgroep	Vacant		
Jeugdnatuurgroep	André van Kleinwee	0348-422962	andrevankleinwee@ziggo.nl
Landschapsbeheer	Erwin Meijer	0348-432530	erwin.meijer@ziggo.nl
NME Scholenwerkgroep	Joke Vesseur	0348-415853	joke.vesseur@planet.nl
Plantenwerkgroep	Joke Vesseur	0348-415853	joke.vesseur@planet.nl
Publiciteit	Rinie Blauw	0615553365	rblauw@xs4all.nl
Redactie GO	Joke van Aarst	0348-415788	javolkers66@gmail.com
Vertrouwenspersoon	Astrid Zaal		ivn.vertrouwenspersoon.woerden@gmail.com
Vogelkijkgroep	Arwin den Boer	0348-445152	aa.den.boer@hetnet.nl
Websitebeheer/Facebook	Vivian van Deel	06-42060712	vivian_boers@hotmail.com
Openstelling InBredius zondagmiddag 13 uur tot 16 uur	Lisa van Hemert		lisavanhemert@hotmail.com

Leden/Donateurs:

Contributie 2021 per kalenderjaar	als lid, €24,00 als donateur, €20,00 als jeugdlid, €15,00	Banknummer IVN Woerden: NL 87 TRIO 039.04.67.413
Opzeggen	twee maanden voor het einde van het kalenderjaar, schriftelijk bij het secretariaat.	



